

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่องความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 สาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น

โดยหลักการปกครองท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 282 ในการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงทำให้การบริการสาธารณะแก่ราษฎรเป็นไปอย่างทั่วถึงทั้งประเทศ ทั้งยังตรงกับความต้องการของราษฎรอย่างแท้จริง และยังเป็น การส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการที่จะทำให้การปกครองท้องถิ่นจะบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าวได้ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการตรวจสอบในการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องถิ่น

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น
 ในปัจจุบันประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายหลายฉบับ เพื่อรองรับและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น การบริการสาธารณะเป็นไปอย่างทั่วถึงตรงกับความต้องการแท้จริงของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้พร้อมที่จะเสียสละให้แก่ท้องถิ่น โดยเข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และในส่วนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ต้องได้รับอิสระและความเสมอภาคในการเลือกตั้งผู้แทนของตนได้รับหลักประกันที่จะคุ้มครองตนเองให้ปราศจากการกดขี่ จ้างวานและอิทธิพลใด ๆ ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนของตนได้โดยตรงภายในกำหนดเวลาที่แน่นอน มีกฎหมายสนับสนุนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 68 กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ บุคคลที่ไม่ไปเลือกตั้ง โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติบทบัญญัติในมาตรานี้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และบทบัญญัติ มาตรา 285 กำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

1.2 กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรงจากประชาชน ดังนั้นในปัจจุบันผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงเท่านั้น โดยยกเลิกผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เนื่องจากข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยสภาท้องถิ่น เพื่อบังคับใช้แก่ประชาชนในเขตองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นไปตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นนั้น ได้มีมาตรการทางกฎหมายรองรับสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติของประชาชนดังนี้

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 287 ให้สิทธิแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น มีสิทธิร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

2.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา 287 ให้สิทธิแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น มีสิทธิเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้นั้น จึงได้ตราพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อรองรับสิทธิดังกล่าวของประชาชน บทบัญญัติในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีสิทธิเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้หลักเกณฑ์เดียวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 287

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยหลักการ Impeachment ของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้เป็นครั้งแรกในการตรวจสอบสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มีกฎหมายให้สิทธิแก่ประชาชนถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 286 กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง มีสิทธิถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่งได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อรองรับบทบัญญัติมาตรานี้

3.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การถอดถอนไว้ใน มาตรา 5 ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนี้

3.2.1 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

3.2.2 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคนแต่ไม่เกินห้าแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

3.2.3 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าสองหมื่นห้าพันคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

3.2.4 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าสามหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือตามจำนวนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งสุดท้ายที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป โดยคณะกรรมการเลือกเป็นผู้จัดให้มีการลงคะแนนเสียง และมาตรา 32 บัญญัติไว้ว่า หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้ถือว่า การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป และจะมีการร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ในกรณีมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และมีคะแนนเสียงจำนวนสามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลงคะแนนเสียง

4. การที่ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้วางหลักทั่วไปว่า ประชาชนสามารถรับรู้ รับทราบ เข้าตรวจสอบเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารในรูปแบบอื่นของทางราชการได้เสมอ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในหลักการดังกล่าวได้ใช้ครอบคลุมถึงองค์การบริหารส่วนตำบล

อันถือเป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถตรวจสอบรับทราบข้อมูลข่าวสารตามหลักกฎหมายดังกล่าว ดังนี้

4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้รับรองสิทธิของประชาชนที่จะได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา 58 การเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารทางราชการนั้นนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในการที่ประชาชนจะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้สำหรับการใช้สิทธิมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆต่อไป

4.2 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าถึงมูลข่าวสารทางราชการของประชาชน และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารทางราชการไปพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูได้หรือให้ประชาชนค้นคว้าได้ โดยมีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีอำนาจหน้าที่สอดส่องดูแล หรือให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งซึ่ง สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2551 : 137) ได้สรุปว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในครอบครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับประชาชนมีอยู่ 3 วิธี คือ

4.2.1 การเปิดเผยโดยนำข้อมูลข่าวสารของราชการ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงาน กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างถาวร เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 การเปิดเผยข้อมูลโดยจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูได้ เช่น ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชนและสัญญาสัมปทาน เอกสารเกี่ยวกับการประกวดราคา หรือการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน เป็นต้น

4.2.3 การเปิดเผยโดยการจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้ตามที่ผู้ยื่นคำขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชน

การวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น การวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม นอกจากนั้นประชาชนยังมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนของท้องถิ่นด้วย มาตรการทางกฎหมายที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

5.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประเภทมีอำนาจกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนพัฒนาและแผนดำเนินงาน คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย ตัวแทนประชาคมท้องถิ่น จำนวน 3 คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชน พ.ศ. 2541 (และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2543) ซึ่งเป็นการจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการพัฒนาชุมชนระดับฐานราก คือ ตำบลหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง และศักยภาพในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยกำหนดกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการขอผู้ยืมเงินทุนจะต้องเสนอเป็นโครงการเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ในขั้นตอนพิจารณาอนุมัติให้ผู้ยืมเงินทุนของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเกษตรกร ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชน พ.ศ. 2542 ข้อ 22 ระบุไว้ว่า กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มเกษตรกรต้องเสนอคณะกรรมการหมู่บ้านให้รับรองว่าเป็นกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านนั้นจริง และให้คณะกรรมการหมู่บ้านนำโครงการที่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเกษตรกรเสนอผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือเวทีชาวบ้านร่วมพิจารณา และหากมีกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเกษตรกรยื่นเสนอขอผู้ยืมเงินทุนมากกว่าหนึ่งกลุ่ม ให้พิจารณาจัดเรียงลำดับความสำคัญตามความจำเป็นและความเหมาะสมของโครงการ สำหรับผู้อนุมัติให้กู้เงินนั้น ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ หรือคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วแต่กรณี

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่น ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานกิจการสภา ซึ่งกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น ดังนี้

6.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสถานที่ให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้าง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2538 ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างในวิธีการสอบราคา ประกวดราคา และวิธีพิเศษ จะต้องมีส่วนแทนประชาชนหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ อย่างน้อยคณะละ 2 คน

8. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของบทบาทประชาชนในกระบวนการของการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการทรัพยากร มีมาตรการทางกฎหมายที่ให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

8.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 56 ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน โดยให้สิทธิบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ คุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติ การดำเนินโครงการใดที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะต้องศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อน รวมทั้งให้องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาให้ความคิดเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว และมาตรา 59 ให้สิทธิบุคคลที่จะได้รับทราบข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

8.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ข้อ 5 หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี ก่อนเริ่มดำเนินการ และตามข้อ 9 การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

8.3 การสำรวจความคิดเห็นซึ่งอาจกระทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

8.3.1 การสัมภาษณ์รายบุคคล

8.3.2 การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือโทรสาร
ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด

8.3.3 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อ
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ

8.4 ประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจกระทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

8.4.1 การประชาพิจารณ์

8.4.2 การอภิปรายสาธารณะ

8.4.3 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

8.4.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

8.4.5 การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

8.5 วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

โดยสรุปสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเอกสารและการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่าในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีระเบียบกฎหมายหลายฉบับ เพื่อรองรับและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น การบริการสาธารณะเป็นไปอย่างทั่วถึงตรงกับความต้องการแท้จริงของประชาชน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วม	ระเบียบ/กฎหมาย
ระดับให้ข้อมูลข่าวสาร	- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547
ระดับปรึกษาหารือ	- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
ระดับเข้ามามีบทบาท	- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการพัสดุขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2538 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงาน โครงการ เศรษฐกิจชุมชน พ.ศ. 2541 (และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. 2543)
ระดับสร้างความร่วมมือ	- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน พ.ศ. 2548
ระดับเสริมอำนาจ	- พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการ
มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับ
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 36 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 34 คน และเพศหญิง จำนวน 2 คน จำแนกตามตำแหน่งพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 36 คน ส่วนใหญ่เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 24 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 36 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 3 ปี จำนวน 12 คน ประสบการณ์ 8 ปี จำนวน 20 คน และประสบการณ์ 12 ปี จำนวน 4 คน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจ โดยสังเกตได้จากบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ "...ตามที่ได้อ่านพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารและจากการฝึกอบรม ประชาชนสามารถร้องขอข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ เช่น แผนพัฒนาสามปี ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกาศสอบราคา ประกวดราคา ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ และจะจัดเอกสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้..." และผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังไม่เข้าใจ สังเกตได้จากบทสัมภาษณ์

"...ตามที่ได้มีการปฏิบัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ โดยในรายละเอียดของเอกสารข้าราชการประจำจะเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งผู้บริหารได้สั่งให้ดำเนินการตามหนังสือสั่งการ..."

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเข้าใจ สังเกตได้จากบทสัมภาษณ์

“...ตามที่ได้อ่านศึกษาระเบียบว่าด้วยการประชุมสภาท้องถิ่นประชาชนสามารถเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ แต่ไม่สามารถออกเสียงลงคะแนนได้โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดที่นั่งไว้สำหรับผู้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา ซึ่งประธานสภาเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ผู้ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเข้าฟังการประชุมสภา ทั้งนี้ อบต. ได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนชาวบ้านผ่านหอกระจายข่าวผ่านผู้นำชุมชน ผ่านสมาชิก อบต. เป็นต้น เพื่อให้ชาวบ้านเข้าร่วมประชุมสภา นอกจากนั้นในห้วงประชุมยังจัดเตรียมระเบียบว่าด้วยการประชุมสภาท้องถิ่น ไว้ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้ศึกษาทำความเข้าใจ...”

2.2 การมีส่วนร่วมในระดับปรึกษาหารือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระระบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับระดับปรึกษาหารือ พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจ โดยสังเกตได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

“...จากการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการจัดเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล เพื่อเป็นการนำเสนอปัญหาความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนั้นมีตัวแทนประชาคมบางส่วนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตำบล ซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดเวทีชาวบ้าน ประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล ประชุมสัญจร เพื่อให้ชาวบ้านได้เสนอและตัดสินใจเลือกโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน โดยมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็นหรือความต้องการของชาวบ้าน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการตามระเบียบฯ เป็นประจำทุกปี...”

2.3 การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระระบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับระดับเข้ามามีบทบาท พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจ โดยสังเกตได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ “...จากการอ่านศึกษาระเบียบและการดำเนินงานในการจัดซื้อจัดจ้างกรณีสอบราคา และประกวดราคาจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนประชาคมอย่างน้อย 2 คน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการซึ่งชาวบ้านไม่ค่อยมีส่วนร่วม ทั้งที่ อบต. ได้เปิดโอกาสและเชิญมาเป็นกรรมการเปิดซอง ตรวจสอบงานจ้างต่างๆ แต่แก้ปัญหาโดยให้ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนเลือกตัวแทนเข้าร่วม ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านช่างและเข้าใจในลักษณะของงานนั้น ๆ...” และผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังไม่เข้าใจ ซึ่งสังเกตได้จากบทสัมภาษณ์ “ตามที้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติมานั้น จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนประชาคมอย่างน้อย 2 คน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบงานจ้าง แต่ผู้บริหารไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคณะกรรมการตรวจการจ้างว่าจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร” และผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจ

ของผู้บริหารในสาระระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเข้าใจ โดยสังเกตได้จากบทสัมภาษณ์

“...กฎหมายได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทุกคนจึงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทนของตนเองในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง...”

2.4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสร้างความร่วมมือ พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจ โดยสังเกตได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ “ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนกล่าวคือต้องมีการทำประชาพิจารณ์ ยกตัวอย่างเช่น การก่อสร้างที่ทิ้งขยะ การยกฐานะจากอบต.เป็นเทศบาล ฯลฯ เพราะหากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบไม่เห็นด้วยก็จะไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งระเบียบกฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน”

2.5 การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับเสริมอำนาจ พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจ โดยสังเกตได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ “...จากที่ได้อ่านศึกษาระเบียบเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหาร อบต.ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้ หากการบริหารงานไม่โปร่งใส ประชาชนก็สามารถเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ โดยเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียง แต่ในทางปฏิบัติ อบต.ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ยังไม่มีการเสนอชื่อถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหาร.....” และผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังไม่เข้าใจ ดังจะสังเกตได้จากบทสัมภาษณ์ “...จากที่ได้ทราบระเบียบเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหาร อบต.ประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้ หากการบริหารงานไม่โปร่งใส ประชาชนก็สามารถเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ แต่ในส่วนของการรายละเอียดก็ยังไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์การถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น ว่ามีหลักเกณฑ์อย่างไรจึงจะสามารถถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ เนื่องจากในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีกรณีนี้เกิดขึ้น.....” และผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจของผู้บริหารในสาระของระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่มีความเข้าใจ

สังเกตได้จากบทสัมภาษณ์ “...จากการอ่านศึกษาระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่น เช่น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะต้องมาจากแผนพัฒนาสามปี หรือปัญหาความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งจะต้องผ่านประชาคมหมู่บ้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ นอกจากนี้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอให้สภาออกข้อบัญญัติได้ ซึ่งในการจัดทำงบประมาณ กิจกรรมหรือโครงการต่างๆจะต้องอยู่ในแผนพัฒนาตำบลสามปี นอกจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ยังมีข้อบัญญัติหรือข้อบังคับของท้องถิ่นที่จะต้องผ่านการทำประชาคมหรือประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน...” และผู้ให้ข้อมูลบางส่วนไม่เข้าใจสังเกตจากบทสัมภาษณ์ “...ในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นการแก้ไขปัญหาของประชาชน แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับแนวทางการบริหารงานของผู้บริหารที่ต้องการจัดทำโครงการต่าง ๆ ไปในแนวทางใด...”

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา ดังนี้

3.1 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ให้ข้อเสนอว่า ควรมีการจัดกิจกรรมให้บริการประชาชน พร้อมกับการออกประชาคมหมู่บ้านเพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการเพิ่มมากขึ้น

3.2 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ให้ข้อเสนอว่า ควรมีการนำเอาโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีมาบรรจุในข้อบัญญัติให้ครอบคลุมทุกด้าน

3.3 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ให้ข้อเสนอว่า ควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ